

COMPENDIVM
VITÆ
B. ALOYSII
GONZAGÆ

Societatis Iesu

Cum ejusdem Officio, ac
Beneficijs Adolescenti, Vi-
roque Nobili

WOLFGANGO ab & in ASCH
collatis

Anno 1618. & 1622. & 1635.

Auctore

R. P. JACOB C
BIDERMANNNO. I I I I

Cum Permissu Superiorum.

MONACHII.

Typis JOANNIS LUCÆ
Straubij.

ANNO M. DC. XCIX.

Bayrische
Staatsbibliothek
München

OFFICIUM

B. ALOYSIJ GONZAGÆ

Societ. Iesu.

INVOCATIO.

ALOYSI ter beate,
Ter beate, & ampliùs.

Rara, salve gemma, nostri

Gemma salve sæculi.

Te saluto corde toto,

Te medullis omnibus.

Corde toto te Canentem

Pronus audi servulum.

ALOYSI ter beate,

Ter beate, & ampliùs

Rara salve gemma, nostri

Gemma salve sæculi.

AD MATUTINVM.

Virginum Sponsus suo amore
accendat præcordia nostra, Amē.

ψ. Domine labia mea aperies.

R. Et os meum annuntiabit lau-
dem tuam.

A

ψ.

ψ. Deus in adiutorium, &c.

ψ. Gloria Patri, & Filio, &c.

Hymnus.

Huc adeste qui Beatum
Amatis Aloysium.

Huc adeste non amantes,

Atque amare discite.

Magnus est Beatus iste,

Magnus Aloysius,

Sive vitam, sive clari

Stemma spectem sanguinis,

Magnus est Beatus iste.

Magnus Aloysius.

Antiph. O Glorioso Juvenis,
cujus patrocinio omnes trium-
phant Nationes, amictus stolâ
albâ, sequeris Agnum quocun-
que jeric. *Oremus.*

DEus, qui inter cetera Boni-
tatis tuæ miracula pusillum
Societatis Jesu gregem B. Aloyſij
virtutibus ornare voluisti; præ-
sta quæsumus, ut qui dulce ejus
nomen

B. Aloysij.

3

nomen invocamus, suavitate in-
terna repleti, petitionis nostræ
salutarem consequamur effectū.
Per Dominum nostrum Jesum
Christum, &c. Amen.

A D P R I M A M.

Virginum sponsus suo amore
accendat præcordia nostra, Amē.
Ÿ. Deus in adiutorium, &c.
Ÿ Gloria Patri, & Filio, &c.

Hymnus.

Dum tenellus est puellus,
Magnus est virtutibus;
Tantus ardor in tenello
Jam flagrabat pectore.
Tantus ignis per medullas
Æstuabat ossium.
Christum amabat, & vicissim
Christus Aloysium,
Inter ignes inter undas
Solpitavit Parvulum.

Antiph. Similabo eum o Vir
sapienti, qui edificavit domum
suam

HHH

suam supra firmam petram.

ψ. Amavit eum Dominus, & ornavit eum.

℞. Stola gloria induit eum.

Oremus

DEus, qui famulum tuum B. Aloysium in primo Adolescentiæ flore à sæculi vanitate avocatum, non abbreviata manu tua, brevi tempore in Societate Jesu Filij tui, ad summum sanctitatis fastigium perduxisti: largire quæsumus; ut ejus meritis & intercessione, mundi vana spernentes, iisdem, quibus ipse floruit, virtutibus floreamus. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, &c. Amen.

AD TERTIAM

Virginum Sponsus suo amore re accendat præcordia nostra, Amen.

ψ. Deus in adiutorium, &c.

B. Aloysij.

V. Gloria Patri, & Filio, &c.

Hymnus.

Quando vota sic amato
Funditabat Numini,
Ex ocellis ibat imber,
Imber ibat gemmeus.
Ex ocellis nectar illud
Ebibebant Angeli;
Inque terram decidebat
Quod fefellit Angelos:
Inde terra læpe fufis
Innatabat lachrymis.

Antiph. Hic vir despiciens
mundū, & terrena triumphans,
divitias cælo condidit ore, manu
V. Justum deduxit Dominus per
vias rectas.

R. Et ostendit illi Regnum Dei.

Oremus.

Adesto, Domine, supplicatio-
nibus nostris, quas in B. Aloy-
sij Confessoris tui memoriam de-
ferimus: ut qui nostræ justitiæ

fiduciam non habemus, ejus, qui
tibi placuit, precibus adjuve-
mur. Per Dominum nostrum, &c.
Amen.

A D S E X T A M.

Virginum Sponsus suo amo-
re accendat præcordia nostra,
Amen.

ŷ. Deus in adjutorium, &c.

ŷ. Gloria Patri, & Filio, &c.

Hymnus.

T Erga sævis exarabat
Verberata funibus.

Ora pallent, membra languent,
Cæsa scorpionibus.

Hæc agentem, Christe, blandis
Tu trahebas nexibus,

Ad tuorum sevocabas
Castra Tu Sodalium.

Mundus obstat, pugnat Orcus:
Vincit Aloysius.

Antiph. Ecce homo sine que-
rela verus Dei cultor, abstinens
se

se ab omni opere malo, & per-
manens in Innocentia sua.

Ÿ. Magna est gloria ejus in sa-
lutari tuo.

R. Gloriam & decorem impones
super eum.

Oremus:

DA nobis, quæsumus Domi-
ne, B. Aloysij palmas inces-
sibili devotione venerari: ut quas
digna mente non possumus ce-
lebrare, humilibus saltem fre-
quentemus obsequijs. Per Do-
minum nostrum, &c. Amen.

A D N O N A M.

Virginum Sponsus suo, &c.

Ÿ. Deus in adjutorium, &c.

Ÿ. Gloria Patri, & Filio, &c.

Hymnus.

Flent parentes flentq; fratres.

Flétque mœsta patria.

Per parentes, pérque fratres,

Pérque mœstam patriam

A 5

Evo

Evolavit ad Sodales,

Tot triumphis nobilis.

Ite fratres, & parentes,

Ito mœsta patria.

Jam beatur, jam triumphat

Vester Aloysius.

Antiph. Estote fortes in bello
& pugnate cum antiquo serpen-
te, & accipietis regnum æternū.

℣. Beatus quem elegisti, & as-
sumpsisti.

℞. Inhabitabit in atrijs tuis.

Oremus.

DEus, qui nos conspicias ex no-
strâ infirmitate deficere, fac
nos ad amorem tuum per B. A-
loyisj exempla restaurari. Per
Dominum nostrum Iesum Chri-
stum, &c. Amen.

A D V E S P E R A S.

Virginum sponsus suo amo-
re accendat præcordia nostra,
Amen.

V. Deus in adiutorium meum
intende, &c.

V. Gloria Patri, & Filio, &c.

Hymnus.

Quando tandem tanta liber
Expediuit vincula,
Tam severè, tam pudicè
Serviebat Numini;
Nulla labes ut beatum
Læserit pectusculum,
Nullus illi paulò major
Nævus unquam adhæserit.
Tam severè, tam pudicè
Serviebat Numini.

Antiph. Hic est, qui semper
Evangelium Christi gerebat in
pectore suo, & non diebus, neque
noctibus à colloquijs divinis &
oratione vacabat.

V. Os iusti meditabitur sapien-
tiam.

R. Et lingua ejus loquetur judi-
cium.

DEus, qui famulum tuum B.
Aloysium innumeris deco-
rasti miraculis: da, quæsumus;
ut ipso intercedente, thesauris
repleti caelestibus, ad æternæ sa-
lutis portum feliciter pervenia-
mus. Per Dominum nostrum, &c.
Amen.

AD COMPLETORIUM.

Virginum Sponsus suo amo-
re accendat præcordia nostra,
Amen.

Ÿ. Convertte nos Deus salutaris
noster.

R. Et averte iram tuam à nobis.

Ÿ. Deus in adiutorium meum
intende.

Ÿ. Gloria Patri, & Filio, &c.

Hymnus.

INde plenus delicatis
Cælitum favoribus,

Ad

B. Aloysij.

Ad superna, raptus orbi,
Commigravit gaudia.

Inde semper ad Clientum
Vota clemens annuit.

Sanitatem reddit ægris,

Cæca pandit lumina.

Claudicanti membra reddit:

Nemo frustra supplicat.

Antiph. Iste agnovit justitiam,
& vidit mirabilia magna, & con-
tempnit vitam mundi, & inventus
est in numero Sanctorum.

ψ. Consummatus in brevi, ex-
plevit tempora multa.

℞. Placita enim erat Deo anima
illius.

Oremus.

OMnipotens sempiterne De-
us, qui B. Aloysium famulum
tuum, immundi hujus sæculi
mare, mirâ corporis & animi
innocentiâ transire fecisti, ejus-
que sanctitate & meritis Filij tui

Societatem exornare voluisti :
præsta supplicibus tuis ; ut ejus
virtutum seduli imitatores effe-
cti , etiam orationum suffragia
consequamur. Per Dominum
nostrum, Amen.

C O M M E N D A T I O.

A Loyse ter beate,
Ter beate, & amplius.

Me tot inter supplicantes

Supplicantem respice.

Cumque sœva me tremendo

Parca figet spiculo ;

Tunc tuum periclitantem

Ne relinque servulum :

Sed beata jubilantem

Fac videre gaudia,

A M E N.

COM.

*COMPENDIUM VITÆ**B. ALOYSIJ GONZAGÆ
Societatis IESU.*

BEATUS ALOYSIUS, Ferdinan-
do Gonzaga S.R.I. Principe,
& Castilionis Striverorum Mar-
chione, ac Martha Tania illu-
stribus parentibus progenitus,
primam septimo Idus Martias
Anno 1568. Castilionensi in
arce lucem aspexit. Cum à me-
dicis conclamata Matris, ac in-
fantis vita esset, illa voto ad
Deiparam nuncupato, fatali par-
tûs discrimine soluta est: hic ve-
rò non sospes modò, verùm an-
tè, quàm totus ederetur, salutari-
bus undis est ablutus, eximio Dei
privilegio, quî cum sibi ab ipsis
Matris visceribus suâ gratiâ
voluit initiari, Septennium ino-
gres-

gressus, primum ei studium fuit, Deum, Divosque positis nudâ in humo genibus, quotidianò Mariani Officij, psalmorum (quibus à Gradibus, vel pœnitentiâ nomen est) aliarumque statarum precum penso venerari; quæ singula nec per unius diei spatium, quidquid alii valetudinem ex quartanâ decem, & octo mensium febris exhaustam obtenderent, morbi etiam tempore intermisit. Florentiæ nono ætatis anno, Sacro Magnæ Matri accuratiùs placendi desiderio accensus, virginitatem voto spondit, quam etiam ad mortem usque à nævo etiam levissimo intaminatam conservavit; quâ in re ei rarum è cælo donum obvenit, quod ejusdem corpus nullo unquam indecente stimulo, nec mens ulâ obscenâ specie

ciè

cie fuerit laceſſita, Fœminarum,
etiam illuſtrium, ac ſanguine
junctarum aſpectus æquè, ac al-
loquia rigidè declinans, ne Matri
quidem abſque arbitris colloqui
ſuſtinuit: atque ideò fœmina-
rum hoſtis, Angelusque de cœlo
lapſus, pio cognomento eſt di-
ctus. Una illi, dum in palatinis
Principum Aulis ageret, volup-
tas fuit, crebra pœnitentiæ, & Eu-
chariſtiæ frequentatio, ardentia
de rebus ſacris colloquia, repe-
titæ per diem, & noctem pluri-
um horarum mentales oratio-
nes, luſuum, ac ſpectaculorum,
etiam honeſtiſſimorum fuga,
immodicus penè cruentarum
ſui diverberationum ardor, flexa.
nimis erga Moderatores reve-
rentia, comis ergà famulos ſub-
miſſio, ſtudioſus externi ſplen-
doris neglectus, ſpontaneus de-
tri-

tritarum vestium usus, plusquam
virginalis oculorum continen-
tia, tam accurata demum actio-
num omnium ad Dei beneplaci-
tum conformatio ; ut publico
passim pronuntiato jactaretur
ALOYSIUM vitam degere exa-
cti Religiosi , neque ex carne
compositum videri. In flagrorum
defectu, aut lora , quibus canes
alligantur , aut divisa funium
frustilla, ferream quandoque e-
tiam catenam ad se dilaniandum
adhibebat : quin imò , cilicinæ
vestis loco , equestribus sese cal-
caribus succinxit, ut ferratis eo-
rundem radiolis utrumq; acerbè
latus fodicaretur. Ut asperius
cubaret, asserculum, vel obvia è
lignois fragmenta linteis suppo-
nebat. Lautior ab undecimo æ-
tatis anno mensa, ovo sæpè uno
desinebatur, & crebrò vix uncia
pon

pondus superabat. Hæc inter
omnigenarum virtutum studia
post maturam de certa sibi Reli-
gionum familia deligenda cum
Deo initam deliberationem,
calcato sæculo, Societatem Jesu
amplecti decrevit; vel maximè
in electione hæc confirmatus,
quod ipso Beatæ Virginis Af-
fumptæ festo post divinam syn-
axim piissimè perceptam ex
ejusdem icone hæc solatii ple-
nissima verba inaudierit: *Socie-
tatem IESU ingredi.* Ipsa
hæc postmodum imago nomen
B. Virginis de bono Consilio est
fortita, magnâq; Madriti in hæc
usquè tempora colitur venerati-
one. Impetrato post luctum pro-
pè triennalem, variaque cum
plurimis, Sancto proposito obni-
tentibus, certamina, Parentum
annutu sese secundâ Novembris,

Anno 1582. in Romanum Societatis Tyrocinium transcripsit, omni, ante ejus aditum Fratri suo, jure, quod ei natalium prærogativa defererebat, tantâ lætitiâ abdicato, ut iter Romam agens magnæ authoritatis Viro contestatus sit, *non tanto Fratrem gaudio sibi successisse, quanto ipse illi decessisset.* Ubi primùm in primæ Probationis cubiculum est inductus, toto animo exultans illud Davidis usurpavit: *Hac requies mea in sæculum sæculi; hic habitabo, quoniam elegi eam.* Emicabat in eo præter cætera virtutum, quas ex sæculo in Religionem illatas pari ardore cōplexus est, decora, exactissima regularum omnium observantia, quarum nullam consultò se, quoad in Religione vixit, violasse, Romani Collegij Rectori ante

ante mortem est confessus: constans, dum altioribus tam Philosophiæ, quam Theologiæ studiis vacaret, solius divinæ gloriæ intuitu applicatio: conjuncta cum perspicaci judicio, ac emicante, ipsisque à Professoribus æstimato præ cæteris ingenio, animi profunda demissio: ardens precandi, meditandi que tantâ collectæ mentis intentione studium, ut professus sit, suas aliquando sex mensium in precando evagationes, recitandæ Angelicæ salutationis spatium non excessisse: tenerimus in Eucharistica Mysteria amor, quem præmissa per triduum apparatus, ac insecuta totidem diebus gratiarû pensio abundè comprobavit: vivus demum lucrandarum Deo animarum zelus, qui eundem in charitatis victimam creditur

Nu.

Numini acceleratâ morte immo-
lasse, Cùm enim multi è Societa-
te, terali Romam luc depascente,
in ægrorum obsequia convo-
lâssent, à Moderatoribus, ut his
accenseretur, ardentibus preci-
bus impetravit: Quo in chari-
tatis munere iis vel maximè ad-
fuit ALOYSIUS, quos præ cæte-
ris morbi vis reddiderat fædio-
res. Interea & ipse grassante ma-
lo afflatus, septimoque morbi
die ritè omnibus morientium
sacramentis, quod ipse flaganter
expetierat, præmunitus, morbo
repente in hecticam febrim abe-
unte, trium & amplius mensium
spatio gravibus doloribus est ex-
agitatus, quos gaudio gestiens ad
Christi patientis honorem, ut-
que accenso Martyrij sæpius
alias à se exoptati desiderio mo-
do aliquo satisfaceret, perfere-
bat.

bat. Eâdem hâc temporis oppor-
tunitate usus, rara in Deum, Vir-
ginem, Cœlitesque pietate, in-
tentâ cœlestium rerum medita-
tione, ac mirifica sui depressione
(qua impulsus in terram depo-
ni moriturus oraverat) ac piis-
simè audita indies psalmorum
pœnitentiæ dicatorum præle-
ctione, magnum meritorum the-
saurum sibi coacervavit: donec
tandem elabente jam octavo
Theophoriæ die, quem sibi su-
premi fore permultis antè
prædixerat, sacro Viatico denuò
refectus, augustissimo JESU no-
minè invocato, inter tenerrimos
ad Christum è ligno pendulum
affectus Conditori suo candidis-
simam, nullaque mortifera
omnem per vitam culpa coinqui-
natam animam reddidit 21. ju-
nij, Anno 1591. Accepto de mor-
te

te impendente nuntio, cum totam propè noctem in dulci extasi traduxisset, invisenti se Sacerdori gaudio exultans acclamavit: *Latantes imus, latantes imus.* Et ivit sanè, ubi cum S. Magdalena de Pazzis in mentis excessu posita inter cæli Indigetes elatum conspexit, visâque ALOYSII gloriâ sacro horrore correpta in hæc verba erupit. *O quantam gloriam habet ALOYSIVS, Filius Ignatis! nunquam id credidissem, nisi id ostendisset mihi IESVS meus.* Multis in vitâ, plurimis post illam toto ferè orbe miraculis claruit, quorum sex, & ducenta in Processibus à fide dignis, vocatisque testibus jurata, S. Romanæ Rotæ jam multos ante annos sunt oblata, & nova indies, Deo Beati hujus honorem promovente, aggeruntur,

tur. Ipse Parens Marchio sanctū
 suum inter tam pias lachrymas
 agonem Filij tum adhuc viven-
 tis sanctitati adscripsit: *ALOR-*
SIVS, inquit, *à DEO Opt.*
Max. ut hoc salutari dolore cor
 mihi suffigeretur, impetravit.
 Clemens verò VIII. de ejusdem
 ALOYSII sanctimonia post illi-
 us mortem cum Marchione Ca-
 stilionio, Oratore Cæsareo agens,
 teneras inter lachrymas hæc e-
 locutus est: *Hic certè est, qui te*
servavit, & familia sua pacem
attulit. Habes in cælo, in cuius
fida tusela sit, quiq; omnem abs
te noxam propulsabit. Hunc de-
 inde anno 1606. Paulus V. Beati
 titulo, postmodum anno 1621
 Gregorius XV. solenni ad-
 aras cultu decora-
 vit.

B E N E F I C I A

B. ALOYSII meritis & precibus impetrata.

A P P R O B A T I O

Reverend. & Illustriss. Princ.

ac Dom. D. VITI ADAMI

Episcopi Frisingensis.

In signa ista à divina bonitate per Beatum Aloysium Gonzagam uniuscuiusque Clientum impetrata, Et testatissima fide in hanc epitomen redacta Beneficia digna sunt. quæ lucem publicam aspiciant, aut potius in luce publica conspiciantur, ut discant plures, quanti gloriosus hic Sospitator in Triumphante Ecclesia sit meriti, Et quanta proinde etiam nobis in Militante debeat esse venerationis.

Vitus Adamus.

I. Alo-

ALOYSI GONZAGÆ
nomen, in Beatos auspi-
catò relatum, ut exteris
æque Italisq; illustre est, ita jam
pridem & Adolescentibus mag-
no ad virtutem incitamento ; &
Clientibus multis, inter adversa
infecta que adjumento fuit : fa-
tisque constat, id alijs ad ægritu-
dines animi levandas, alijs ad
curandos corporum morbos, a-
lijs ad alia profliganda, non se-
mel jam, nec obscurè, valuisse.
Quos inter reticeri sine Cælitū
injuria non potest Vir nobilis,
quem, in paucis annis, ne Cælo
Deoque ingratus viveret, ter
ex ultima Germania Romam
petere, & Patronos ibi cineres
venerari, magnitudo beneficij &
accepti memoria subegit. Is
Wolfgangus est ab Alch ; gene-

re, quod in Boicis est vetustum,
 & multa majorum imagine cla-
 rum habetur; domo Landshut-
 tanus, & hodie in patriæ suæ
 Canonicis spectatur, ac nuper
 Antistitem duorum Principum-
 que consiliis adscriptus. Cui, re-
 rum, quas hinc prodere litteris
 ingredimur, fidem, magni testes
 tabulæq; adstruunt: & qua in
 parte hi tales desiderantur, ipsa
 narrantis honestas, moresque,
 esse pro testimonio possunt.

2.

Monachium Boicæ caput se-
 déisque Principum est, Vrbs
 cum ornamentis pluribus, cum
 Athenæo præsertim nobili, &
 litterarum eximio cultu per
 omnem Germaniam famosa.
 Ibi Wolfgangus, quem dixi-
 mus, etiam tum Adolefcens ani-
 mum ad litteraturæ politionis
 studium

studium adjunxerat. Sed progressum hactenus, jamque ad majora quotidie connitentem, valetudo destituit; morbusque, qui improvisus aderat, ab incepto, velut injecta manu, divertere; & libros omnes litterasque coegit omittere. Annus tum agebatur à millesimo & sexcentesimo septimus decimus; isque jam præceps Decembrem vergebat: cum suborti oculorum dolores vim videndi prope omnem ita afflixere, ut brevi non ad remota solum ille caligaret, sed sæpè ne ad ea quidem, quæ præ manibus erant, acies obtusa suppeteret. Inde prehensare manu parietes, & eorum flexu, prætentare vias, quoquo commeandum foret, cæci in morem cogeбatur. Tum autem, sicubi nictanti, radius quantulae-

cunque lucis incidisset ; oculi
diem velut ominosum , exosi,
refugere ; & solis impatientes,
se se ultro quæsitis in tenebris
(quæ quidem, vel injustæ nimio
plus aderant) damnare , atque
identidem novi cruciatus , alij
super alios, lævire.

3.

Medicos ea res , diu neque
paucos , nec imperitos, ex-
ercuit ; dum omnes in medium
consulere jussi, de ope reperien-
da statuerunt. Decretum est,
omnia experiri. Igitur Adole-
cens mensem integrum conclu-
sus, & severis legibus valetudi-
nario auctoratus , nullum adeo
diem habuit ab experimentis
tristibus, immunem : sed quid-
quid uspiam meditati, aut sal-
veris, aut liquoris inveniebatur,
id omne, nunc oculis effusus,
nunc

hunc ori faucibusque ingestum .
& reluctante natura identidem
perhaustum. Verum hic omnis
omnium conatus, huc denique
recidit, ut crescente in dies ma-
lo, nec remedium oculis suffice-
re, & medicos ipsos consilium
deficere videretur. Quanquam
rebus inter Monacenses Medi-
cos, sic desperatis, hoc postremo
convenerat, ut ad Ophthalmi-
cos, qui duo tum Augustæ cele-
bres habebantur, æger devehe-
retur. At ij ipsi simul, quid
morbi esset, per litteras rescivê-
re, Negarunt, operæ pretium
facturos in ægro ad se transpor-
tando: Nec enim malo, tam in-
solenti, opem à se ullam debere
postulari. Experirentur tamen
ipsi interea, quod unum innoxie
posset, cauterio cervicem inure-
re, si qua forte noxius humor, ca-

se parre effunderet ; priusquam
 cæcitas, obducto oculis callo ,
 se prorsus obfirmasset. Tam tri-
 ste pronunciatum exanimare
 Adolescentem potuerat ; ni
 aliunde se maius auxilium in
 tempore ostendisset. Id mense
 Martio, præludere in hunc mo-
 dum bonis auspicijs cæpit.

4.

Dile,quem à Virgine salutata
 festum agimus, confert ad
 hanc Numinis Parentem sese
 Ager ; & conceptis precibus, per
 quicquid illi dulce in vita cha-
 rumque fuisset, obsecrat , cæcu-
 rentis, ac propediem cæci, cau-
 sam ut Patrona suscipiat , nec
 dediti Clientis ac cætera deserti
 ultimum discrimen insuper ha-
 beat. Secundum has preces, mi-
 rus continuò sensus animum
 pervadere ; primamque in ægro
 spem

spem excitare ; fore ut voti sui
damnatus, visum opportunè re-
ciperet. Quæ tamen spes inter-
cedere scito Medicorum non ita
potuit, uti cæperant , quin cru-
ciare interea laniaréque adole-
scentem perseverarent. Sed in
diebus paucis, quibus hæc acta
sunt, insperatò sub horam fortè
decimam (quæ Italis quinta
tunc aut sexta decima erat) eve-
nit, ut videre sibi quatuor Cæli-
rum objectam speciem videre-
tur, Ignatij, Xaverij, Aloysij, Sta-
nislai ; eo corporis orisque ha-
bitu, quo per id tempus, depicti
in Monacensi templo spectaban-
tur, simul animus futura præsa-
gire ; & nempe oculos uni eo-
rum alicui acceptos relaturum
se, vaticinari. Tamen si ne istud
quidem ita pensum habuit æ-
ger, ut aliis putaverit aperien-
dum.

dum; veritus, ne fortuito obla-
tæ imagines, sensibus incautis,
ut sæpe fit, il uisissent. Sub idem
tempus, ex Italia Monachium
venit Antonius quidam Lam-
bertengus, Vulturienfis, Ado-
lescens Wolfgangi æqualis Qui
quod eodem in litteris magistro
utebatur, P. Georgio Spaisero,
multa ei& admiranda referebat,
quæ tum fortè inter Alpes Rhæ-
ticas facta, ad Aloysij Beati illu-
stre[m] memoriam pertinebant:
Non cineri solùm & ossibus, sed
ip[s]i adeo lampadi, quæ pensilis
ad ejus ibi imaginem arderet,
caeleste quiddam & natura po-
tentius inesse: idcirco haustum
inde liquorem, à multis religio-
sè ambiri, & morbis hominum
malisq[ue] superiorem putari.
Addidit, ejus olei ampullam se
quoque circumferre; parvulam

qui-

quidem illam, sed sibi auro contra pretiosam, & plurimum certe necessitatibus suffecturam.

5.

Lærus hoc nuntio Magister, nihil prius habuit, quam ut, factâ sibi liquoris copiâ, de Wolfgango suo (quod ægro nomen esse, supra meminimus) cogitaret. Nam & hujusce studij idem ipse datus moderator fuerat. Igitur cum oleo rectâ ad agrum, eique rem omnem, ut narratam acceperat, paucis renarrat. Sed quod is de Aloyfio tum præter nomen & imaginē, nihil admodum nosset, necesse habuit, quis gens ille, unde domo, quâ religione & innocentia juvenis fuerit, explanare. Commodum dicere finierat, cum illico Wolfgangus exsilire, ut incredibili amore caput in A-

loysum ferri: neque animi jam pendere, quin ille monstratus sibi Medicus foret, cujus ope oporteret ad valetudinem redire. Quam quidem fiduciam, ceu fururi securus, apud familiares jam tum ausus est asseveratè profiteri. Interim mira voluptate animus exuberabat: & quamvis moræ impatiens, rorem nobilem oculis illinire perquam optaret; valuit tamen religio, ut differri tantisper suum oculi remedium sinerent, quoad noxijs animus deterfis, ad Eucharisticam dapem purior accubuisset. Tum deinde luminibus caput est oleum offundi. Et secuta statim non obscura mutatio, sensusq; animi tantus, ut inde reliquum diem continua suavitas tenuerit. Mox, ut altero die licuit, alterum in oleo quæsitum reme-

remedium fuit, nec fecellit medicus liquor. Nam quo temporis momento partem affectam humor attigit, magni confestim imbres erumpere, atq; oculi ubertim pluere, ut spectaculi novitas circumstantibus admirationem concierit: jamque adeo, ne illi quidem aliud persuasum habuerint, quam ut crederent, eas pluvias præludere venturæ serenitati.

6.

EXspectatum inde, nescio quâ causâ, paucis diebus est: dum denique septimo Idus Martias, ad ultima experimenta, memorabili eventu, processere. Nam factò tertium periculo, vix etiam dum liquor palpebris se superfuderat. (Nam ad oculi quidem pupillam, nunquam is penetrabat) cum derepente

multo saevissimi cruciatus inva-
sere, quorum insolentia victus
Adolescens cum clamore lamē-
tari subigeretur, atque altum,
ecqua manu, sui sibi oculi intor-
querentur vociferari: Nam, al-
latā vi, verti prorsus versatūque
pupillae credebantur. Simul rur-
sus fluere certatim pluerēque
oculi, & fecem purulentam fa-
ciemque tanto numero egerere,
ut virium defectu, in lectulum
prolapsus, non diutius tamen
decubuerat, quā preces fortē
Dominicae sexies septies pro-
nuntiarentur. Tum autem subita
quædam & mirabilis rerum
conversio apparere. Colligit
se Adolesceus, cubiūque alacer
surgit! atque ecce tibi reclusis
luminibus circumspicit, clarē
omnia perspicueque videt:
Nullum prorsus doloris indici.

um

um extat : nulli uspiam navi,
quibus depulsæ cæcitatis vesti-
gia notarentur : sed ferè puri-
que orbes, quàm lucis olim im-
patientes, tam integridi nunc
diem radiósq; exceperè. Inde
ille, qui paulò antè, vix pariete
nisi manu tentatos, observasset,
nunc litterarum apices quosq;
& characterum prope evanidos
fugientésq; ductus, peripicax ri-
matur.

7.

EA propter abdicatis illico
praesidijs, quibus varijs ad
eum diem usus, visum utouque
sustentarat ; valere mortales
Medicos, eorumque cauteria (ne
valetudo se illis deberet) au-
denter facessere iussit, certus ab
alia manu sese alijsque medi-
camentis convaluisset. Nec cru-
buerunt ipsi Medici, rem, uti

acc---

acciderat, syngrapha sua testari.
& palam humanis consilijs ma-
jorem, confiteri. Ea Syngrapha
in scrinijs Ingolstadij diu ser-
vata; Beneficium, quod uni ex-
imium Deus, ob Aloysij glorio-
sa merita, contulit, apud com-
plures alios prædicavit. Septem
circiter menses ea doloris &
morbi tempestas tenuit; & ejus
spatij plus dimidium Medicis
datum; nullo interea profectu,
qui vel arti vel naturæ tribue-
retur: Cælo sibi uni omnia vin-
dicante. Proxime ab eo die Wolf-
gangus, annos haud minus un-
de viginti; hodieque, dum ista
scribimus, inter Canonicos Viros
nobiles, cæcitati suæ superstes.
valet: visu tot annis nunquam
interea labefacto. Atque ut ali-
quid ille Patrono, pro receptis
luminibus reponat; suam Aloy-
sio.

hio linguam auctoravit ; qua
ejus tanta de se merita , nullo
(quâ licet)neque tempore , nec
loco prætermittit (gratus me-
morque Cliens) ad Dei glori-
am commemorare. At non hoc
uno illum vinculo obstrinxit A-
loyfius : alijs eundem haud mul-
tò pòst, visus est iterumque ob-
ligasse. Mihi venia erit, si eorum
aliqua hic lectoribus indicâro.

8.

Cum eo cruciatus, quẽ Wolf-
gango vehementem ac diu-
turnum oculi concivẽre, capitis
quoque se dolor sociarat : atque
ab eo deinde (quod fieri ple-
rumque solet) plagam luculen-
tam memoria acceperat ; ut nun-
quam ea nec penso , quod red-
dendum in scholis erat, suffice-
ret ; nec alia, centies licet incul-
cata, comprehenderet. Sed &
pre-

preces ipsæ, cetera familiares, excidebant; & novas porro condiscere, quas legitimas quotidie Canonici solvunt (nam in horum Collegium eo tempore cooptandus jam fuerat) labor ipsi quàm assiduus, tam irritus erat. Scilicet semestri dolore caput incessente, vitium memoria fecerat; & quamvis depulso nuper dolore, malum adhuc pertinax obturbabat. Inde sollicitari Adolefcens, & sæpe, quid consilij quondam caperet, secum cogitare. Forte quadam, ut Ingolstedij in Scholarum aula, sacris adstitit, oculos ad Aloysij sui imaginem, quæ picta coloribus suberat, adjecit; instigari se ratus, ad aliquid ab eo flagitandum; nullâ formidine repulsæ. Non diu moratus, petit memoriam, quam ex morbo amiserat, usum,

usum, quo ut se se ab æqualium
probro (nam ludos illum per-
vicax oblivio faciebat) vindica-
re, & res scitu necessarias capere
promptius retinereque posset.
Auditum esse, id documentum fuit;
quod, mox atque ex eo loco di-
gressus est, sui experiundi causa,
versus benè multos nullo nego-
tio perdidicit, eosque Magistro
(rem veluti novam admiranti)
ex prompta memoria retulit :
& porro complura poemata,
quæ ipse de B. Aloyfio facta le-
gerat ; duosque adeo libros,
quos super ejusdem vita Virgi-
lius Ceparius elucubrârat, faci-
li conatu totos ita memoriæ
mandavit, ut eos multis deinceps
annis, velut affixos ibi tena-
citer fideliterque con-
servârit.

MFructant hi Cælitum favo-
res jam pridem, ut Adole-
scens gratiam Patrono aliquam
haberet. Et habebat ipse tum
quidem; sed adhuc animo con-
signatam, quodque per ætatem,
juris sui non esset, nullo dum
opere conspicuo proditam. Pòst
igitur, quam esse in aliorum po-
testate desijt, inter primas hoc
illi curas fuit, ut de suo in A-
loysium amore, palàm apud
mortales faceret. Atque idcirco
(ut prætermittam sacella duo,
quæ Ingolstadij & Landishutæ,
in ejus honorem à fundamen-
tis, illustria condidit; alterúmqu;
argenteâ statuâ, alterum instru-
mento vario, sumptuosè orna-
vit: (Nam hæc ejus studia, loci
jam hujus non sunt) ter ipsemet
Romam, ad visendos Patroni
sui

suū Ciueres, magnis itineribus contendit. Quā quidem utraque profectioe, quantō impensius laboravit, ut debiti memor, antiquum nomen expungerit; tantō plura majoraque nomina indies apud Aloysium fecit: quippe cui, voto soluto, manserit obligatior, quam fuerat, adhuc signato.

IO.

Incidit harum peregrinationum prima, in annum vigesimum secundum: eam Adolescens pridem, uti voto conceperat; sic longē post Invenis, hortante, quod credebat Aloysio, & ad maturandam identidem vocante, suscepit, ita quidem, ut quando per vires aliud non licebat, equo vectus incederet, nullo tamen ad ministerium famulo uteretur. Cavere interim non potuit

potuit. quin comites certè se aliqui adjungerent ; et si non ijs moribus omnes, quorum societatem optasset : quippe complurium æquè vita ac oratio , ab ejus consilijs longè abhorrebat. In illis homo Cheruscus erat, de Lutheri stabulo, oris improbi & impurissimæ linguæ scurra. Is, quanquam pedes, præferratum hastile, tabellarij ritu, portaret, cetera tamen expeditus, cursum equitis faciliè æquabat ; juxtaque udambulans , toto biduo verba tam nuda, tamque salacia ructabat, ut illa pene se ipsa erubescere cogerentur. Non tulit hominem spurcidium, ingenua indoles, tam impudè lascivire : sed seriò saepeque increpitum , mittere infame cænum , & parere tandem verecundis auribus jussit. Tum verò Cynicus, ut ægrè

grè Censori suo faceret, multò
adhuc liberius impudentiùsque
garrire: Neque linguæ probro
contentus, jam ipsum aliòsque
ad flagitium, effrons tenebrio
hortari; & mille modis hone-
stati, innocentiaque illudere.
Nihil hîc Iuveni relinquebatur,
quàm, ut citatiori cursu viam
præciperet, donec intervallo se
aliquo à scurra pedite separâs-
set. Quod ipsi consilium ex ani-
mi sententia non successit. Nam
effecerat precario scurra, ut ab
altero comite in equi sui clunes
sublatus, properantem infelix
hedera consequeretur. Ibi cum
melior se ipso nec dum esset, ru-
pir patientiam Cælitum, petu-
lans lingua; cæpitque suum A-
loysius Clientem vindicare.
Wolfgangus enim obsaturatus
tot injurijs, sublati in Cælum

oculis ; Scis, inquit, Aloysi, castissime juvenum, hoc, quicquid itineris est, tua me causa suscepisse. Obtundit tamen turbatque jam Cynicus iste, cujus hæc tot aurium convitia, si dissimulanda tibi tu quoque existimas, ego porro non habeo, qui hominem lascivum impurumque compescam. Vix ista secum Adolebens prope stomachans absolverat ; Cùm interim iste (crederes arcano fulmine ictum) equo excutitur, lapsusque præceps, in hastulæ suæ mucronem totus ita induitur, ut surâ pedis perfossâ, & ambulandi simul jocandique materiâ amissâ Comitum opem eiulans imploraret. Animadverterunt alij quoque, (quamvis ipsi etiam hæresi afflati) non temerè factum, ut humi effusus tenebrio suo in
san-

languine nataret. Exprobrarunt
ceriè, monuisse se dudum, ne
molestus esse Iuveni, joca tam
inficeta nauseanti, pergeret: sed
spretum ab ipso consilium huc
evasisse, ut luere modò, linguæ
intemperantiam plagæ insolentia
cogeretur. Ita faucium, obli-
gato, ut licuit, vulnere, equo
rursus imponunt, & ad merito-
riam tabernam precario depor-
tatum relinquunt. Ista cum inter
Alpes Tridentinas, adusto jam
Augusto, sic evenissent, majus
quiddam ac memorabilius, su-
peratis paulò post Alpibus in
Gallia Cispadana contigit.

II.

In eunte Septembri Ferrariam
devenerat: inde Bononiam
versus sine duce, sine comite
progressus, dum in patenti pla-
nitie se solum esse, & nulla ne-

que

que viæ, nec linguæ notitiâ pol-
lere cogitat; ominoso, ut sit
horrore concutitur. Auxere for-
midinem visæ utrinque silvæ;
cetera omnia campi & solitudo.
Quare ut animum ipse adversus
incerta fortunæ confirmaret,
cælum suspectans, voto se obli-
gat, ut si periculum, quod ingru-
ebat, incolumis depulisset, tum
enimvero, quicquid sibi argenti
cælati reliquum esset, id univer-
sum in Aloyſij statuam conflaret;
eique sacellum, quanto maximo
ornatu posset, instrueret. Quod
votum deinde, simul domum ex
itinere redijt, fide summa persol-
vit. Et statua quidem ex argento
solido fusa Ingolſtadij in Socie-
tatis templo; Sacellum verò
Landishutæ, in ejus privatis ædi-
bus, hodièque conspicuè visitur.
Ceterum voto, quod diximus,
qua-

nuncupato, Wolfgangus continuo, hortatorem visus est aliquem sentire; à quo, male virtute esse benèque sperare jubetur. Sed modico post intervallo sex prædones conspiciuntur unà omnes è sylva obviam prodire; & rectâ ad Iuvenem tendere. Circumdant inermem, & ni quiescat, armati vim minantur. Mox erepto equo, sarcinas omnes diripiunt. Tum ipsi injiciunt manus, arctèque prehensum subsistere compellunt, ignarum, quid porro se essent incepturi. Ille rebus jam omnibus aut amissis, aut captis, vocem adhuc liberam retinuit, quâ usus, altum exclamat, Aloyssi Beate, tuum ergo Tu Clientem non defendes? hîc, Aloyssi, me, Bone, deseres?

Altera continuò vox, unde unde
allapsa, ad animũ visa accidere;
Fili, non deferere: Et eodem
temporis momento, sens iuven-
nis circumspicere atque de im-
provviso Viatorem, virum gravẽ
propter adstantem, videre, qui
humaniter, eccujus egeret?
quidq; se vellet, sciscitaretur.
Omisit ad interrogata, tamen si
opportuna; sed gaudio præceps:
O Pater (nam ipsa hæc ejus
verba juvat adscribere) O Pa-
ter, inquit, scio, te certè ho-
minem non esse. Ad quæ ver-
ba cùm Viator honestè subris-
set, institit rursus percontari;
Ecquonam hæc ejus peregrina-
tio spectaret? Wolfgangus, ad
Urbem intendere se confessus;
ibi voto resignato, felices Aloy-
sij sui cinctes veneraturum: Nam

ei se oculos suos, quos morbo
amiserit, receptos ferre. Quibus
auditis Viator, cum placide eo-
dem ire se, dixisset; sumptâ per-
sonâ, mox vultuosior, prædones,
brevis graviq̃ue oratione: No-
rintné, esse se Christianos, sci-
scitatur: (verba Italica fuere,
sète voi Christiani?) Maius
momentum habuit interrogatio,
quàm ut credamus hominis fu-
isse. Tribus enim verbis, sex va-
lidi latrones in fugam dati, bre-
vi ex oculis sic abiére, & abje-
ctâ prædâ, de luvene quam ege-
rant, trepidi in latebras conce-
dere, ceu viso coram Iudice, fe-
stinârunt Inde comiter, recrea-
tum ex metu luvenem, magno
animo pergere iussit, promisit-
que nullum ipsi de reliquo pe-
riculum fore. At Wolfgangus

C 3

actis

22US

5222

actis, quod par erat, gratijs. ob-
nixè rogat, uti Romam usque,
quando eodem ipse cogitaret,
comes esse, ductorque ne asper-
naretur. Facile convenit: & lu-
venis tradito ei marsupio, &
quicquid æris ad viaticum in-
erat, se eidem luâque omnia
permittit.

I 2.

Hic nihil abs re facturum me
puto, si pritis, quàm reli-
quum itineris persequar, mor-
tem expectationi lectoris gesse-
ro, & quis ille Viator, atque lu-
veni jam undiq; circumvento,
tam opportunè obviam venerit,
demonstraro. Nam pridem id
multi ex Wolfgango discere
conati, hæc sola, quæ referam,
comperere. Locum, ubi delatus
in prædones fuerit, in plano fi-
rum, despici facile omnem cir-

cumquaque potuisse. Inibi tamen prius, quam Aloysius vocaretur, nullius Viatoris ne umbram quidem, sed longè latè-que meram solitudinem apparuisse. Post autem, ut inclamatus fuerit, repente cum, quem diximus, Viatorem ad Wolfgangi latus, undecunque existerit, conspicuum adstitisse. Staturam ei justam, habitum oris gravem; ætatem ferè mediam; vestem denique fuisse decentem, & quæ Clericum referret. Mores portò tam compositos, ut itinere toto, nihil potuerit in ijs displicere. Quare negat Wolfgangus, tantum sibi animi fuisse, ut vel vultum aliquando curiosius examinaret, vel nomen ab eo conditionemque requireret: sed delectatum ita se ejus comitatu fatetur, ut sacro tamen horrore

perfusus, suspiciendum sibi semper & reverendum putarit eo magis, quod secum identidem cogitaret, illum, quisquis tandem esset, hominem certe mortalem non esse.

13.

Verum ut ab hac digressionem, in viam redeamus: Cum inter duos, ira, ut demonstravimus, convenisset; uterque depulso latronum periculo, concordem Romanam usque proficiscuntur. Quo tempore, ex ijs, quæ identidem evenerunt, multis prætermis, illa solum & pauca commemorabimus, quæ ad instituti rationes pertinere præterea videbuntur. Sub vespere ejus diei, quo primo de via ad ædes publicas diverterunt, Ductor ille comiter ad **W**olfgargum, Fili, inquit, malo pra-

pravôque ingenio erant homi-
nes isti. Tum alio die, in sacellũ
quoddam viarium ingressus, ei
imagine[m] B. Aloy[sij] ibidem ul-
tro monstravit: & de ipso, cum
foli ambularent, identidem hor-
tabatur, ut hymnum sibi aliquẽ
(nam plures juvenis in Aloy[sij]
nomen compositos, callebat) aut
vitæ ab eo actæ historiam, reci-
taret: visusque ex eo argumen-
to, hauri nullam voluptatem ca-
pere. Vicissim & ipse alteri mul-
ta, de rebus patrijs, & quædam
juveni propria, commemorabat:
quæ undenam, & quo pacto re-
scisset, erat incompertum. Ob-
servavit in eo subinde quædam
alia Wolfgangus, quæ non ipsi
magis, quàm ceteris, apud quos
narrata post modo sunt, suspici-
onem auxere latentis in illo
schemate non plebei Viatoris.

Nam ad alia omnis generis obsequia, atque adeo servitia, quibus assiduus Iuvenem ita fovebat, ut diu nocturne ab ejus latere non discederet; istud etiam accessit, quod itinere toto, epulas ei, & quicquid corpori curando necessarium esset, lautè satis commodeque instruebat; nullo viatici defectu: cum interim sciret probè Iuvenis, suum sibi marsupium, quod omne Ductori commendârat, ad sumptus certè illos neutiquam fuisse suffecturum.

14.

Florentiam ubi vespere quodam appulissent, in tabernâ diversoriâ cœnaturi, duo soli, longeque à turba remoti, accubuerunt. In eâ cœnaculâ, dum inter se nescio quid colloquuntur, subit insperatò Chorus sex Juve-

Iuvenum ; qui cum in angulo
triclinij taciti restitissent, cæ-
père, mirâ cum modestiâ, fidibus
modisq[ue] musicis canere, idque
tam scitè, tamque eleganter, ut
Wolfgangus hodièq[ue] assevera-
tè dicat, nihil in omni vitâ sua-
vius delicatiùsque audiisse. Pen-
debat inhians, & tam cibi, quam
potus immemor, penè seipsum
in illa Musicâ amittebat, no-
ctem totam insomnem ductu-
rus, si ludere Orphei tales per-
severassent. At illi, nondum ex-
fatiato hospite, sed dato solùm
aliquo sui gustu, cum opinione
citius elusissent, ne expectatis
quidem gratijs tacitè rursus,
quâ venerant, sunt elapsi, mi-
rante Iuvene : quippe qui cre-
didisset, hunc esse loci gentisque
morem, ut æris eblandiendi gra-
tiâ Advenis ibi tam suaviter ap-
plau-

plauderetur. Ea certè voluptas
ita tum sensus ejus animumque
imbuit, ut Florentiam octavo
post mense reversus, Virum il-
lustrem (qui cum redibat) in-
duxerit, ut quantovis ære Cho-
raulas illos ac fidicines, invitari
sub coenam iterum juberet; da-
tumque jam Patrifamilias ne-
gotium erat, ut reduceret, ve-
rùm is, bonâ fide, negavit ul-
los eo loco Musicos tales un-
quam fuisse; se quidem certè de
ijs minus nihilo scire. Quare qui
illi, & cuiates fuerint, cum ne-
que ego habeam statuere, alio-
rum esto divinare. Certè Viato-
ris tam novi Societas, aniam
præbuit, ut horum etiam fidi-
cinum peregrinitas cum eo, in
partem suspicionis ab aliquibus
vocaretur.

15.

Porro examinatus etiam à
curiosis est Wolfgangus, u-
trumne in diuturna Viatoris
illius ac perfamiliari consortio-
ne, nullum impatientis aut per-
turbati animi motum, aliamve
sequioris affectus notam, quæ
hominem prodeter, senserit e-
rupisse? Negavit, ullam sensisse:
nisi vos istud, inquit, huc trahen-
dum vobis creditis; quod ille,
cùm alibi in tabernâ, duos quos-
dam vidisset, nescio, quid, li-
centius, quàm leges amborum
ferrent, vivere (vestis quippe
Religiosos prodebat) aliquam-
diu se ceu dissimulans repressit.
Denique tamen, cùm finem illi
non facerent, mutato, ut res po-
stulabat, vultu, percontatus eos
est: Itane victitasse familiæ suæ
Progenitorem ipsi crederent.

iii

20205

02 50202

ijsque moribus Cælum emeruisse? Quâ unâ percontatione attonitos ita fregit, ut collatis inter se capitibus, musitare, & quid hominis is esset, clam requirere cæperint: Ut adeò ne isti quidem visi fuerint argumento caruisse, quo majus aliquid de eo, quam præferebat, opinarentur.

16.

VT ut est; confecto demum itinere, quod commune uterque Ferraria Romam usque habuere, Ductor in Urbem ingressus, Comitem suum rectà ad B. Aloysij Sacellum, ubi repositæ ejus reliquię conduuntur, religiosissimè perduxit. Inde ad Collegium Germanicum comitatus, atque inibi ab alijs, qui hodièque superstites testantur, conspectus, Wolfgango novissimè

simè salutato, sic discessit, ut diceret, Inter se iterum visuros esse. Verùm quisquis ille, seu hominum seu Cælitum fuit, & quocunque abiit (nam id in medio relinquimus) certè de Aloysij Cliente præclarè meritus, ab eo discessu, ad hunc diē, nusquam apparuit; nec requirēti iuveni vehementérque desideranti, ullum fugæ suæ vestigium reliquit. Mansit tamen in Wolfgango æterna horum gratæque memoria; isque erga nomen Aloysij amor, ut ubique ejus Clientem sese, palàm libérèque proclamet. Cui eidem, ut de restituto præsertim lumine gratum se sæpius sisteret; vertente jam anno M.DC.uno & trigesimo, alteram peregrinationem, aditis magnis Adriatici maris peri-

periculis, & haud dubiâ B. Aloyſij ope ſuperatis, inſtituit; Kô-
mâmq; iterum, ſed pedestri
ſinere, ex voto contendit: &
quò ſtudium ſuum Patrono u-
berius commendaret, reſecto
omni viatico (quod longè Viro
nobili ſupperebat) ſtipe, per
viam coactâ, quoad in Urbem
pervenit, voluntariè victitavit.

17.

CEterùm hæc Cæli Beneficia,
paulò jam antiquiora, non
paſſus eſt obſoleſcere Aloyſius;
ſed ea recentibus nuper, iſſque
ſuculentis inſtauravit atque au-
xit. Cùm enim annis ab hinc
quatuor Wolfgangus à ſalutatis
eius cineribus in patriam rever-
ſiſſet; incommodè eſt factum,
ut eodem tempore dira ſe tem-
peſtas ab Aquilonibus in Ger-
maniam moveret; breviq; per

per plures provincias effusa, sacra & profana passim, ferro & flammâ fœdè miseréque pervastaret, nullo unquam ne fulmine quidem afflari amburíque Patria, tam perniciosè potuisset. Tum usu venerat fortè, ut pridie Idus Maias, cum Landishutâ jam Succus potiebatur, Wolfgangus in æde summâ, sui securus, ad aram litaret: intimis que sensibus hanc huiusmodi vocem haurire, crederet: Proficisceretur bonis avibus, & hostem, quâ duceret, audacter, nullo nec verbo, nec vultu contumax, sequeretur. Manere se quidem gravia dictúque aspera, sed ijs tamen omnibus fore superiorem. Sacris deinde ritè perperratis, cum

cum è templi foribus vixdum
 fuisset egressus , audiit , hanc
 Civibus suis impositam necessi-
 tatem esse, ut si hostem ab Urbis
 excidio divertere vellent , obsi-
 des ei, quos, quotque posceret,
 dederentur. Inter hos obsides
 fortitò captus ipse, mox Augu-
 stam Vindellicorum abducitur:
 ibi ab hoste barbaro malè incle-
 mentérque habitus, in longâ &
 difficili custodia , paulò minus
 triennium remansit.

18.

EX eo tam ærumnoso carce-
 re, varij morbi sua plerique
 initia traxêre; quibus ille gravif-
 simis assiduîque, biennium ip-
 sum, confictatus, omnium Me-
 dicorum artes & ingenia fatiga-
 vit Sed nullo id neque operæ,
 nec industriæ profectu. Mina-
 bantur jam letifera febres; jam
 capi-

capitis gravedines, fluente undique humore, strangulabant: tum crebra convulsione pectus, & multa intemperie corpus ubique laborabat. Adhæc, cibum ventriculus, quemcumque sumpsisset, rejectare; membra tumore noxio, planeque ominoso, turgere; & identidem alia calamitas aliam excipere; ut adeo bis & quinquagies (quis credat) incidenda homini vena fuerit, & sanguis uberrimè de brachio mittendus, ne repentino symptomate præfocaretur. Denique augente in dies malo, ars & natura succubuere; ut æger sensu, animaque defectus, ac prope jam exspirasse creditus, cadaveris in morem à circumstantibus jam jam relinqueretur. Inter quæ funeris præludia, Wolfgango rursus, vel objecta est, vel

vel obijci certè visa Aloysij species; propter lectulum adstantis, rosæque redolente stragulum in spergentis. Excitavit ægrum ea, quæcunque fuerit, opinio, ut novo se voto confestim obstringeret; si ex morbo convaluisset, ad ejus tumulum tertiam profectionem suscipere. Nec diu spes irrita fuit. Nam ab ejus voti nuncupatione, melius habere, breviq̃ue convalescere cæpit: Medico immane quantum stupente, cumq̃; vivere posse, inficiante: qui etiam cum primum spirare illum, valereq̃ue jam audiisset, negavit asseveratè, tametsi Oculis eum suis videret, vivere crediturum. Postremò tamen, ut adveniens occurrentem, ac salutantem conspexit, attonito similis eum, merum Medicinæ Medicorūque oppro-

opprobrium appellavit; quippe quem omnes isti certò certius jam extulerant, & non tam moriturum, quàm mortuum extinctumque pronuntiârant. Ea-que propter victum artis naturæque ingenium fuisse, publicis litteris est confessus. Quam eandem in rem, plurium testimonia consensere, qui juratâ syngraphâ palam faciunt; rem ita se, uti narrata est, habere: sæpeque ex Medico audisse fatentur, cum diceret, suis se medicamentis agro accelerâsse potius mortem, quàm vitam (nisi cælestes favores adfuissent) produxisse. Quare Wolfgangus tot Aloyfij Beneficijs occupatus, atque è cæcitate in lucem, è prædonibus in libertatem, è morbis mortisque faucibus in vitam restitutus causam habere se non unam volens

volens libensq; gloriatur, cur
Deo Opt. Max. suoque Aloysio
in omnem æternitatem sit man-
cipatus.

Atque idem, quæque hîc pro-
lixè nos scripsimus, omnia, uti
scripsimus, verbo calamoque
confirmavit; utque aliis eadem,
si quibus videretur, pro majori
Dei ter Opt. Max. gloria, &
augendâ B. Aloysij veneratio-
ne, narrari liberè possent,
permisit.

Ego

Ego Wolfgangus ab & in
Aschin Oberndorff Illustrissi-
morum & Reverendissimorum
Principum & Episcoporum
Frisingæ & Ratisponæ Consili-
arius, Canonicus Landshu-
tanus, peracto sacro Missæ Sa-
crificio, coram Deo & totâ cæ-
lesti curiâ, & Ecclesiâ sanctâ
profiteor & iuro, quod non mo-
do ista verissima sint, sed com-
plura Dei, Aloysiiq; Beneficia,
quæ lubens volensq; præterire
volui, supradictis annumerare
possim. Quæ omnia manu mea
& gentilitiis insignibus, hic
appressis confirmo.

F I N I S.

Bidermann, Jakob,

Compendium vitae S. Aloysii Gonzagae

Monachium 1699

V.ss. 28

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10787547-1

VD17 12:117514G